

Феликс Каниц (1829 – 1904)

Феликс Филип Емануел Каниц, аустроугарски путописац, археолог и етнолог и један од највећих познавалаца југоисточне Европе, рођен је у Будимпешти, 2. августа 1829. године, као син јеврејског фабриканта.

Студирао је уметност на Бечком универзитету. Прво се бавио музиком, а онда сликарством и постао добар цртач. Највише је сликао акварелом и тушем. Од 1858. године путовао је по јужнословенским крајевима - Далмацији, Херцеговини, Црној Гори, Србији, Бугарској, Босни и Македонији. Посебно је пажљиво бележио археолошке и географске податке и правио добре илустрације архитектонских остатака, црква, људи итд. Путујући, постао је етнолог јужних Словена. Европи су његови радови били занимљиви јер су приказивали мало познато подручје, да би касније његов рад интелигентног аматера био превазиђен напретком научне етнологије.

После путовања по Србији Каниц је објавио два дела мањег обима: *Римски налази у Србији* (нем. *Die römischen Funde in Serbien*), објављено у Бечу 1861. године и неколико година касније - *Српски византијски споменици* (нем. *Serbiens byzantinische Monumente*, Беч, 1864).

Једно од његових најзначајнијих дела и врхунац археолошких истраживања је *Римска студија* (нем. *Römische Studien in Serbien*) у којој је истакао залагање да се спречи уништавање културног блага.

У Лајпцигу је 1869. године штампано изузетно обимно дело, *Историјско-етнографске студије са путовања 1859-1868* (нем. *Serbien. Historisch-ethnographische Reisetudien aus den Jahren 1859-1868, Leipzig, Fries, 1868. XXIV+744*) у коме је на преко 700 страна, са многобројним илустрацијама, представио Србију, њен народ и историју.

У својим делима описивао је објекте трослојно: прво је описивао локацију, затим историјски аспект, док је трећи део садржао податке о тренутном стању.

У Србији је најпознатија књига *Србија, земља и становништво од римског доба до краја XIX века* (нем. *Das Königreich Serbien und das Serbenvolk von der Römerzeit bis zur Gegenwart*, 1904).

Каниц је сарађивао са српским научницима тога доба, Јанком Шафариком, Јованом Гавриловићем и другима, од којих је добијао податке о томе где се могу наћи остаци римске културе и о српским манастирима.

Био је краљевски угарски саветник и витез аустријског ордена Фрање Јосифа, носилац медаље за науку и уметност, носилац српског Таковског ордена и ордена Светог Саве и почасни члан Краљевске саксонске академије наука.

Преминуо је у Бечу, 8. јануара 1904. године.